

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCOMHPHOBAI EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA

26. března 1987 *

„Všeobecné celní preference – Žaloba na neplatnost – Právní základ – Povinnost uvést odůvodnění u aktů Společenství“

Ve věci 45/86,

Komise Evropských společenství, zastoupená svým právním poradcem P. Gilsdorfem, jako zmocněncem, s adresou pro účely doručování v Lucemburku u G. Kremlise, člena její právní služby, budova Jean Monnet, Kirchberg,

žalobkyně,

proti

Radě Evropských Společenství, zastoupené J.-L. Dewostem, generálním ředitelem její právní služby, jako zmocněncem, ve spolupráci s J. Carberyem, poradcem právní služby Rady, jako spoluzmocněncem, s adresou pro účely doručování u J. Käsera, ředitele oddělení pro právní záležitosti Evropské investiční banky, 100, boulevard Konrad-Adenauer,

žalované,

jejímž předmětem je zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3599/85 ze dne 17. prosince 1985 o uplatňování všeobecných celních preferencí pro rok 1986 na některé průmyslové výrobky pocházející z rozvojových zemí a nařízení Rady (EHS) č. 3600/85 ze dne 17. prosince 1985 o uplatňování všeobecných celních preferencí pro rok 1986 na textilní výrobky pocházející z rozvojových zemí,

SOUDNÍ DVŮR,

ve složení A. J. Mackenzie Stuart, předseda, Y. Galmot, C. Kakouris, T. F. O'Higgins a F. Schockweiler, předsedové senátů, G. Bosco, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, R. Joliet a G. C. Rodríguez Iglesias, soudci,
generální advokát: C. O. Lenz,

vedoucí soudní kanceláře: D. Louterman, rada,

s přihlédnutím ke zprávě k jednání a po ústní části řízení konané dne 2. prosince 1986,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 29. ledna 1987,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Návrhem došlým kanceláři Soudního dvora dne 17. února 1986 podala Komise na základě čl. 173 prvního pododstavce Smlouvy o EHS žalobu, kterou se domáhá zrušení nařízení Rady č. 3599/85 ze 17. prosince 1985 o uplatňování všeobecných celních preferencí pro rok 1986 na některé průmyslové výrobky pocházející z rozvojových zemí a nařízení Rady č. 3600/85 ze 17. prosince 1985 o uplatňování

* Jednací jazyk: francouzština.

- všeobecných celních preferencí pro rok 1986 na textilní výrobky pocházející z rozvojových zemí (Úř. věst. L 352, s. 1 a 107).
- 2 Pokud jde o skutkový stav, žalobní důvody a argumenty účastníků řízení, odkazuje se na zprávu k jednání. Tyto části spisu jsou znovu zmiňovány níže, jen pokud je to nezbytné k uvažování Soudního dvora.
  - 3 Pokud jde o pochybnosti, které Rada vyjádřila o přípustnosti žaloby s ohledem na aktivní legitimaci Komise, postačí konstatovat, že článek 173 Smlouvy jasně rozlišuje jednak mezi právem orgánů Společenství a členských států podat žalobu, a jednak právem fyzických a právnických osob vzhledem k tomu, že první pododstavec tohoto článku dává Komisi a jakémukoliv členskému státu právo prostřednictvím žaloby na neplatnost zpochybnit legalitu jakéhokoliv nařízení Rady, aniž by výkon tohoto práva byl podmíněn odůvodněním aktivní legitimace. Žaloba je tedy přípustná.
  - 4 Na podporu své žaloby se Komise dovolává dvou žalobních důvodů, které podle jejího názoru splývají v jediný společný důvod: neexistenci přesného právního základu, což je podle Komise samo o sobě porušením článku 190 Smlouvy a což zároveň v projednávaném případě představuje porušení Smlouvy, protože jejím výsledkem by bylo použití jednomyslného hlasovacího postupu místo postupu, který má být použit podle článku 113 Smlouvy, jenž je podle názoru Komise jediným správným právním základem.
  - 5 Článek 190 Smlouvy stanoví, že „nařízení, směrnice a rozhodnutí Rady nebo Komise musí obsahovat odůvodnění“. Z judikatury Soudního dvora vyplývá (zvláště z rozsudku ze dne 7. července 1981, Rewe, 158/80, Recueil, s. 1805), že ke splnění této povinnosti uvést odůvodnění je nezbytné, aby akty Společenství obsahovaly výklad skutkových i právních poznatků, o které se opřel orgán, aby Soudní dvůr mohl vykonávat kontrolu a aby jak členské státy, tak dotčené osoby znaly podmínky, za kterých orgány Společenství Smlouvu provádějí.
  - 6 Je tedy třeba ověřit, zda napadená nařízení odpovídají těmto požadavkům.
  - 7 V tomto ohledu se Rada vyjádřila, že i když je uvedení právního základu nepřesné, všechny body odůvodnění nařízení poskytují dostatečnou alternativní informaci o cílech sledovaných Radou, jimiž je zároveň obchodní politika a politika rozvojové pomoci.
  - 8 Tyto skutečnosti však nepostačují ke stanovení právního základu, na základě kterého Rada jednala. V bodech odůvodnění nařízení se odkazuje na zlepšení přístupu rozvojových zemí na trhy zemí, které poskytly preference, přičemž se tyto body odůvodnění omezují na to, že připomínají změny všeobecného preferenčního systému Společenství, které se ukázaly po patnácti letech praxe jako nezbytné. Z informací, které Rada sama poskytla Soudnímu dvoru ostatně vyplývá, že formulace „s ohledem na Smlouvu“ byla přijata z důvodu rozdílnosti stanovisek na zvolení vhodného právního základu. Cílem takové formulace bylo, aby právní základ dotčených nařízení zůstal neurčitý.
  - 9 Je pravda, že neuvedení odkazu na přesné ustanovení Smlouvy nemusí být podstatnou vadou, pokud je možné určit právní základ aktu pomocí jiných prvků tohoto aktu. Takovýto explicitní odkaz je však nezbytný, pokud jsou při jeho neexistenci zúčastněné strany a Soudní dvůr ponechány v nejistotě ohledně toho, jaký je přesný právní základ.
  - 10 V odpovědi na otázku Soudního dvora Rada uvedla, že při přijímání napadených nařízení měla v úmyslu je založit na člancích 113 a 235 Smlouvy. Rada vysvětlila, že

zamítla návrh Komise, který uváděl pouze článek 113, protože byla přesvědčena, že pomocí sporných nařízení sleduje nejen cíle obchodní politiky, ale i důležité cíle rozvojové politiky. Provádění této politiky překračuje rámec článku 113 Smlouvy a vyžaduje použití článku 235.

- 11 Je třeba poznamenat, že v rámci systému pravomocí Společenství nemůže volba právního základu aktu záviset pouze na přesvědčení orgánu, pokud jde o sledovaný cíl, ale musí se zakládat na objektivních prvcích, které je možné soudně kontrolovat.
- 12 V projednávaném případě spor o správný právní základ neměl čistě formální význam vzhledem k tomu, že články 113 a 235 Smlouvy obsahují různá pravidla ohledně vytváření vůle Rady a že výběr právního základu mohl mít důsledky na stanovení obsahu napadených nařízení.
- 13 Ze samotného znění článku 235 vyplývá, že použití tohoto článku jako právního základu aktu je odůvodněné pouze tehdy, jestliže žádné jiné ustanovení Smlouvy nepřiznává orgánům Společenství pravomoc nezbytnou k přijetí tohoto aktu.
- 14 Je tedy třeba ověřit, zda měla Rada v projednávaném případě pravomoc k přijetí napadených nařízení pouze na základě článku 113 Smlouvy, jak tvrdí Komise.
- 15 Je nepochybné, že celní preference poskytnuté spornými nařízeními jsou „úpravami celních sazeb“ ve smyslu článku 113. Rada však tvrdí, že cíle, které nařízení sledují v oblasti politiky rozvojové pomoci, překračují rámec společné obchodní politiky.
- 16 V první řadě je třeba poznamenat, jak již Soudní dvůr konstatoval, že pojem „obchodní politika“ má stejný obsah při použití v oblasti mezinárodní činnosti státu i v oblasti mezinárodní činnosti Společenství (posudek 1/75 ze dne 11. listopadu 1975, Recueil, s. 1355).
- 17 Souvislost mezi obchodem a rozvojem je postupně potvrzována v současné mezinárodní společnosti; byla uznána v rámci OSN především pracemi Konference OSN pro obchod a rozvoj (UNCTAD) a v rámci GATT, a to především zařazením části IV, nazvané Obchod a rozvoj, do všeobecné dohody.
- 18 V této perspektivě byl vytvořen model, jímž se inspiroval všeobecný systém preferencí Společenství, prováděný částečně spornými nařízeními. Tento systém je výrazem nového pojetí mezinárodních obchodních vztahů, které ponechává cílům rozvoje rozsáhlý prostor.
- 19 Při definování charakteristik a nástrojů společné obchodní politiky v článcích 110 a násl. Smlouva zohlednila možný vývoj. Proto článek 110 uvádí mezi cíli obchodní politiky také přispět „k harmonickému rozvoji světového obchodu“, což je cíl, který předpokládá, že se tato politika přizpůsobí případným změnám koncepcí v rámci mezinárodní společnosti. Také články 113 až 116 počítají nejen s akty orgánů a s uzavíráním dohod s třetími zeměmi, ale rovněž se společnou činností „v rámci mezinárodních organizací hospodářského charakteru“, což je dostatečně široký výraz, který zahrnuje mezinárodní organizace, které by se mohly zabývat obchodními problémy v perspektivě rozvojové politiky.
- 20 Soudní dvůr již uznal, že souvislost s problémy rozvoje nemá za následek, že akt nespadá do oblasti společné obchodní politiky tak, jak je definována Smlouvou. Domníval se, že společná obchodní politika by nemohla být užitečně vedena, pokud by Společenství nemohlo disponovat i takovými prostředky, které jdou dále než nástroje určené k ovlivňování pouze tradičních aspektů zahraničního obchodu. Takto pojatá „obchodní politika“ by byla odsouzena k tomu, aby postupně ztratila význam (posudek 1/78 ze dne 4. října 1979, Recueil, s. 2871).

- 21 Z toho vyplývá, že sporná nařízení jsou akty spadající do oblasti společné obchodní politiky a že Rada, která měla pravomoc je přijmout na základě článku 113 Smlouvy, nebyla oprávněna opřít se o článek 235.
- 22 Z výše uvedeného vyplývá, že napadená nařízení jednak nesplňují požadavky odůvodnění článku 190 Smlouvy, a jednak nebyla přijata na správném právním základu. Proto musejí být zrušena.
- 23 Vzhledem k okolnostem projednávaného případu a požadavkům právní jistoty, je nicméně třeba prohlásit účinky zrušených nařízení za zachované podle čl. 174 odst. 2 Smlouvy.
- K nákladům řízení
- 24 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že Rada neměla ve věci úspěch, je namístež jí uložit náhradu nákladů řízení.
- Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR

rozhodl takto:

- 1) Nařízení Rady č. 3599/85 ze dne 17. prosince 1985 o uplatňování všeobecných celních preferencí pro rok 1986 na některé průmyslové výrobky pocházející z rozvojových zemí a nařízení Rady č. 3600/85 ze dne 17. prosince 1985 o uplatňování všeobecných celních preferencí pro rok 1986 na textilní výrobky pocházející z rozvojových zemí (Úř. věst, L 352, s. 1 a 107) se zrušují.
- 2) Účinky zrušených nařízení musejí být považovány za zachované.
- 3) Radě se ukládá náhrada nákladů řízení.

Mackenzie Stuart

Galmot

Kakouris

O'Higgins

Schockweiler

Bosco

Koopmans

Everling

Bahlmann

Joliet

Rodríguez Iglesias

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 26. března 1987.

Vedoucí soudní kanceláře

Předseda

P. Heim

A. J. Mackenzie Stuart